

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XIV. De precariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

19. arag. Ambitiosa contentas: imò & non valere alienationem, saltem juxta jus novum, per *d. Extravag.* introductum, quã abique consensu Pont. alienatio facta irritatur indistincte. Ita Joan. Andr. *c. ult. h. e. Abbas ibid. num. 7.* Azor. *p. 2. lib. 9. c. 1. g. 9.* Ut non obstant duo priora argumenta in contrarium allegata, & si qua iis similia, nisi dicamus ea continere alienationes jure permissas quas non irritat *d. Extravag.* ut dicemus *inf. Tit. 18. l. 20. Navarr. De alienat. rer. Eccles. num. 11. & 14.* Non obstat etiam tertium; quia jura indistincte prohibent alienationem factam non consensu Pont. aut non servatis ibi requisitis solemnibus. Non facit tamen juramentum Prælati, quin possit alienare res modicas, secundum *can. Terrulas xii. q. 2.* in quibus non est detrimentum Ecclesie considerabile. Facit & magna necessitas (quæ non patitur Pontificem consuli) alienationem esse extra noxam. Abbas in *c. fin. num. 8. inf. tit. 48. De Eccles. adific. can. Azor. d. c. 1. qu. 13.*

19 Q. VI. An requiratur ad valorem alienationis, res vendatur publica auctione? R. Non esse necesse, quòd nullibi id ipsam requiratur per Canones, secundum Rebuff. *De alienat. rerum Eccl. num. 20.* cum passim requiratur tantum causa & solemnitas. Et licet jure civili hoc sit requisitum, per *Aurb. Hoc jus C. De SS. Eccles.* non tamen ea Auth. ligat, quamvis relata è Gratiano in Decretum, quia illi non fuit potestas attribuendi vim Canonis ut dictum paulò superius.

20 Q. VII. An consuetudo possit facere, ne requiratur Superioris auctoritas? Non videri quòd ea contineat gravamen Ecclesiarum, quas contingeret in damnum grave incidere ex commento necessitatis, vel utilitatis, privato ipsorum administrantium judicio, ut talis consuetudo rectè sit reprobata, *c. 1. sup. De consuet.* & quidem expresse in hac re, *c. fin. eod. in 6.* ut non possit introduci. Abbas in *c. Nulli hoc tit.*

21 Q. VIII. An præscriptio salvet omniã solemnitatem? R. Non aliam salvare, quam quæ nixa bona fide, & est xl. annorum, cum mala fides nullo unquam tempore purgerur, & rebus Ecclesie non præscribat nisi tempore xl. annorum: hoc enim solum currere contra Ecclesiam rescriptum *c. De quart. sup. De*

prescript. ejusque cursum non ante inchoatam morte Prælato, qui alienavit, *can. Inscr. dicitur xvi. q. 3.* ex ratione ibi subducta, quod initium alienationis non expectat ob origine æquiritatis, hoc est à bona fide. Quæritur etiam facit, ut non currat, donec veniat, in quem alienatio facta; cum & hic coartationis prohibitionem comparans rem, non possit dici esse bonæ fidei, *l. 7. C. De agr. & cens. lib. 11.* ut ejus principium non sit bonum, quia ita non currat præscriptio, nisi eo demum motu. Wamel. *Conf. 200. n. 4.* Loquitur autem textus iste de Prælato male alienante; non si bene alienaret, continet ab alienatione facta, etiam ipso vivo, præscriptio inchoata. Guido Papa *Decis. 150.* Vid. Navarr. *Conf. hoc tit.*

Q. IX. Quid si alienatio jure indistincta, facta tamen sit Ecclesie? R. Restitutio ei salvam esse, cum gaudeat jure minoris, quæ intra quadriennium est petenda, ut tradit *sup. De res. in integrum.* Nisi hæc coartationis substitutionem, *c. pen. hoc s. c. 1. De res. in integr. in 6.* citra injuriam ejus, contraque conceditur, cui pretium suum est salvum. In hæc sione ultra dimidium salva est restitutio, *l. 2. C. De rescind. vend.* ut dicitur infra *Tit. 17. De locatione rerum Ecclesie ultra annuum, quam etiam prohibet d. Extravag. de ambitiosa, commodius ageretur infra Tit. 18.*

TITULUS XIV.

De precariis.

SUMMARIUM.

1. Precaria sive Precaria quid?
2. Singularia in hoc contractu.
3. Precarium quid?

DE alienatione rerum Ecclesie prohibet in genere est actum. Ad species hæc adducitur, & primò de Precariis & Precariis proponitur. Uterque contractus liberalis, quamdam speciem continet, & contractus acm usus rei: ut in rebus Ecclesie regulatur

locum non habeat, quarum nequidem usus Ecclesie est intercurrendus. Dico regulariter non sine casu, quibus admittitur, ut jam dicitur.

Sunt hi duo contractus distincti. Nam Precaria, sive Precaria in singulari numero, *can. Precaria x. q. 2. Abbas in c. r. n. 3. h. r.* est contractus à Canonibus inductus [jure enim civili incognitus] quo prædii Ecclesiastici usufructus, remunerationis ergo, alicui roganti conceditur ad vitam, aut aliud certum tempus, *can. Hujusmodi x. q. 2.* Ad hujus concessionis valorem requiritur, Superioris interveniat auctoritas, quia continet quamdam alienationem, secundum dicta Tit. Superiori. Causa subitè rationalis, scilicet quia is, cui fit, in Ecclesiam bona sua contulit, *d. can. Precaria c. 2. h. r.* Alias successor non impeditur eam revocare, etiam si prædecessor sub gravi pœna se obligavit in casum revocationis, *d. c. 2.* Neque enim prædecessoris factum ligat successorem, qui potest & debet rescindere male acta prædecessoris.

Habet hic contractus quid singulare. Primum quod pro arbitrio concedentis revocari nequeat, *c. fin. in fine hoc tit.* cujus ratio consistit in beneficentia ejus, cui precaria facta. Secundo, quod de quinquennio in quinquennium sit revocanda, *c. 1. h. r.* Quæ conditio tacite intelligitur, idque ne fluxu temporis contingat rei penite memoriam, *can. Sap. 72. xxi. q. 2.* ubi etiam præcipitur ei, cui precaria facta, rem quam accipit, utiliter colat.

Precarium jure civili cognitum differt ab isto contractu, cum fiat ad certum tempus, imò ne quidem ex partium conventionem tempus admittat, *l. Cum precario 12. D. de precario;* sed ad libitum concedentis, cui rem precario datam revocare est liberum quancumque, *l. 1. D. d. r. c. fin. hoc tit.* Non debet tamen esse revocatio intemptiva, & præcipitata, sed ex arbitrio judicis dandum intervallum temporis, quo commode illi, qui precarium accepit, recedere à re liceat, cujus restituendæ non semper commoda est occasio; ut si coningeret propter rerum dispositionem precario habenti non tam factum esse beneficium, quam injuriam, & noxamentum. Abbas in *d. c. fin. n. 12.* Revocatur non tantum

expressè, sed & tacite per alienationem, *d. c. fin.* Venit præstandus dolus & culpa lata dolo proxima, *l. Quasi sum 8. §. cum quoque D. d. r.* quatenus facta habentis res facta deterior, qua de re videantur tradita *D. h. r.*

TITVLVS XV.

De Commodato.

SUMMARIUM.

- 1. Commodatum quid?
- 2. Actio commodati duplex, directa & contraria.

Superiori vicinum est Commodatum, quo res datur alteri utenda gratis, ad certum tempus vel usum, eo finito restituenda. Est species aliqua alienationis, quoad usum saltem: ut in rebus Ecclesie non ita obrineat, nisi quatenus cessat ejus detrimentum. Distinguitur in eo à precario, quod ante usum concessum, aut tempus temerè non revocetur, *l. In re 17. §. sicut D. h. r.* Haber locum in rebus tam immobilibus, quam mobilibus.

Actio hinc est & directa ipsi commodanti, ut restituatur; usu aut tempore finito, & refarciatur, quatenus culpa commodatarii res facta deterior, etiam levissima; quando solius commodatarii causa agitur: nam si simul & commodantis, tantum levis culpa venit præstanda; & lata tantum in casu, quo commodatum inirum gratia solius commodantis, secundum distinctionem in *l. Si ut certo 5. §. nunc videndum D. eod.* Contraria est commodatario, ad repetendum, quod in rem insumpsit, & refundendum damnum, quod vel ex intemptiva repetitione rei accepit, vel ex re viciosa data, ne non tam decipiatur quam adficiatur beneficio, *d. §. in fine;* qua de re latius *D. hoc tit. c. In fin. Quib. modis re contrah. oblig. §. Item.*

is cas.

* *

* *